

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Зеленська Л.Д., Ворожбіт-Горбатюк В. В.

Педагогіка вищої школи

Методичні рекомендації

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Харків – 2022

УДК 378.013(072)

ББК 74.580p30

З-48

Укладачі: Зеленська Л. Д., Ворожбіт-Горбатюк В. В.

Рецензенти:

Резван О. О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки, педагогіки і психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Ткаченко Л. П. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і методики викладання філологічних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Педагогіка вищої школи. Методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 32 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № від

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
© Зеленська Л.Д., Ворожбіт-Горбатюк В.В.

ЗМІСТ

ПЕРЕДЄЄ СЛОВО.....	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛНИ.....	6
ПЛАНИ І ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	17
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.....	30

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

Шановні здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти!

Ці методичні матеріали покликані допомогти Вам організувати самостійну роботу з навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» є: сприяти формуванню здатності здобувачів магістерського рівня вищої освіти розв'язувати складні професійні задачі забезпечення якості навчання і викладання у вищій школі, педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, забезпечення загальної й академічної культури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» здобувач освітнього ступеня магістр повинен **опанувати такі компетентності:**

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя, проектувати особистісний і професійний розвиток.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації з урахуванням соціального, гендерного та вікового розмаїття учасників освітнього процесу.
- Здатність гармонізувати групову взаємодію учасників освітнього процесу, виявляти лідерство, використовувати сучасні технології навчання, виховання, управління пізнавальною діяльністю здобувачів фахової передвищої і вищої освіти.
- Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері вищої освіти й педагогіки, критично оцінювати ефективність різних технологічних рішень організації освітнього процесу.
- Здатність розробляти і реалізовувати навчальний контент, нові дидактичні інструменти, методи і форми навчання, інтегрувати їх в освітнє середовище закладу вищої і фахової передвищої освіти, створювати індивідуалізоване навчальне і/або підтримуюче середовище.
- Здатність управляти стратегічним розвитком команди в навчальній, навчально-дослідницькій, науково-дослідницькій діяльності;
- Здатність демонструвати культуру і техніку мовлення (усно і письмово) під час підготовки і оприлюднення наукових доповідей, педагогічної дискусії, полеміки у широкій професійній спільноті з метою популяризації власного педагогічного досвіду і результатів наукових досліджень.

Опанування здобувачем навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» сприяє досягненню **таких результатів навчання:**

РН1. Знати концептуальні засади розвитку вищої освіти в Україні, вимоги до ліцензування й акредитації освітньої діяльності.

РН2. Формувати педагогічно доцільну міжособистісну взаємодію учасників освітнього процесу, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і

недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН3. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, методик викладання навчальних дисциплін, управляти навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти й об'єктивно оцінювати результати навчання.

РН4. Розробляти й брати участь в інноваційних і дослідницьких проєктах у сфері освіти/педагогіки, міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм, прогнозувати результати і соціокультурні наслідки їх реалізації.

РН5. Створювати відкрите психологічно безпечне освітнє середовище ЗВО, зокрема віртуальне, спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН6. Викладати освітні компоненти в ЗВО на високому рівні, визначати цілі навчання, створювати новий освітній контент, використовувати новітні методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення програмних результатів навчання.

РН7. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у різних джерелах, аналізувати, систематизувати, оцінювати її достовірність та релевантність, оперувати технологіями інтерпретації даних.

РН8. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук, науковий, методичний супровід навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти і професійного розвитку колег.

РН9. Здійснювати педагогічне оцінювання результатів навчання для внутрішнього забезпечення якості освіти, проводити самооцінювання освітньої діяльності.

РН10. Створювати професійний е-образ, власний імідж, реалізувати життєві і кар'єрні цілі за принципом пріоритетності.

Кожний модуль навчальної дисципліни є відносно завершеною окремою структурною дидактичною одиницею. Це дає можливість вивчати їх незалежно один від одного.

Самостійна робота з навчальної дисципліни передбачає: самопідготовку до семінарських занять, позааудиторну самостійну роботу, творчу роботу у контексті навчання через дослідження чи реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Розвиток вищої освіти в контексті глобалізаційних процесів: Україна і світ

Тема 1. Філософія вищої освіти на зламі XX - XXI століть

Новий образ людини та її місце в Універсумі. Ціннісні смисли вищої освіти: культурно-ціннісна, академічна, професійна, гуманістична парадигми. Поглиблення процесів інтеграції, глобалізації, інформатизації в галузі вищої освіти. Прозорість, звітність, рівність та демократичність в освіті. Компетентнісний підхід як методологія навчання у вищій школі. Європейська (2008 р.) і Національна рамки кваліфікацій (2020 р.). Цілі сталого розвитку; Реформа освіти та науки; Стратегії розвитку вищої освіти України на 2021-2031 роки; Форум «Україна 30. Освіта і наука»; тематичне спрямування НДР НАПНУ та (або) НДР кафедри.

Тема 2. Вища школа як педагогічна система

Мета і завдання, структура і функції вищої школи; вища школа як науково-педагогічна система (заклад вищої освіти, наглядова рада, вчена рада, спеціалізована рада, робочі і дорадчі органи, ректорат, відділи, факультети, кафедри, викладачі, співробітники, здобувачі вищої освіти).

Заклад вищої освіти (державної, комунальної і приватної форм власності) як освітня установа, котра має статус юридичної особи й реалізує освітньо-професійні й освітньо-наукові програми вищої освіти; його завдання, структура, напрями діяльності; типи закладів вищої освіти (університет, академія, інститут, коледж).

Вища освіта як сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти, а також неформальній освіті у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти; мета, завдання, принципи побудови системи вищої освіти України (доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку; гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; органічний зв'язок освіти з національною історією, культурою, традиціями; незалежність освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій; науковий світський характер освіти; інтеграція з наукою та виробництвом; взаємозв'язок із наукою інших країн; гнучкість і прогностичність; єдність і наступність; безперервність і різноманітність; поєднання державного управління і громадського самоврядування в освіті); ключові позиції Болонського процесу із удосконалення вищої освіти в Україні (двоциклове навчання; кредитна система; контроль якості освіти; розширення мобільності; забезпечення працевлаштування випускників; забезпечення привабливості європейської

системи освіти); ступневість вищої освіти («молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», «доктор філософії», «доктор наук»); приватна освіта в Україні.

Офіційно-нормативні документи, що регламентують діяльність закладів вищої освіти, а саме: Загальна декларація прав людини (1948 р.), Конституція України (1996 р.), Закон України «Про вищу освіту» (2014 р. у редакції 2021 р.), Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (редакція станом на 2021 р.), Примірний статут вищого навчального закладу (2003 р.), Закон України «Про освіту» (2017 р., зі змінами) тощо.

Тема 3. Суб'єкти вищої освіти

Поняття та класифікація суб'єктів, які надають послуги у сфері вищої освіти. Реєстр суб'єктів освітньої діяльності Здобувачі вищої освіти початкового (короткий цикл), першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового), наукового рівнів; їх права, обов'язки, соціальний статус (правовий, психологічний, педагогічний аспекти); питання адаптації здобувачів-першокурсників до умов закладу вищої освіти; робота з обдарованою молоддю; специфіка роботи з іноземцями, здобувачами з особливими освітніми потребами; академічна мобільність здобувачів вищої освіти; удосконалення і розвиток особистісно-професійного потенціалу здобувачів вищої освіти у процесі самовиховання; культура навчальної роботи здобувача вищої освіти; концепція лідерства в освіті; педагогічні умови самореалізації здобувачів вищої освіти Працевлаштування випускників.

Педагогічна професія як засіб професійно-педагогічної самореалізації викладача закладу вищої освіти: особливості, структура та функції педагогічної діяльності викладача; завдання, права та обов'язки викладача закладу вищої освіти; Деонтологічний кодекс педагога; педагогічна культура, її компоненти; мовленнєва культура; ораторське мистецтво викладача; педагогічна техніка, її компоненти; педагогічний такт та авторитет педагога; педагогічне спілкування як взаємодія суб'єктів педагогічного процесу, що здійснюється за допомогою знакових засобів і спрямоване на значущі зміни властивостей, станів, поведінки та особистісно-сенсових утворень суб'єктів; рівні педагогічного спілкування: примітивний, маніпулятивний, стандартизований, діловий, особистісний; стилі педагогічного спілкування: авторитарний, демократичний, ліберальний; самореалізація викладача закладу вищої освіти в різних видах діяльності: навчальній, виховній, громадській, самоосвітній, методичній; аудиторна та позааудиторна робота; роль та функції куратора академічної групи; викладач закладу вищої освіти як ментор, модератор, консультант; підготовка тьюторів, інструкторів, модераторів з метою розкриття внутрішніх ресурсів учасників освітнього процесу у вищій школі.

Здобувачі другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) та наукового рівнів вищої освіти як науковий потенціал закладу вищої освіти; правила вступу на навчання за рівнями освіти.

Модуль 2. Основи дидактики вищої школи

Тема 1. Закономірності і принципи навчання у вищій школі

Поняття про дидактику як галузь педагогіки, котра розкриває теорію освіти і навчання, її категорії (закономірності, принципи навчання, учіння, викладання, зміст освіти, методи навчання, форми організації навчання, контроль навчально-пізнавальної діяльності); витоки дидактичних ідей; питання дидактики в працях класиків педагогіки; актуальні питання дидактики ХХІ століття.

Методологічні засади педагогіки вищої школи як галузі наукового знання. Закономірності навчання як об'єктивні, стійкі, істотні зв'язки в освітньому процесі, що зумовлюють його ефективність. Об'єктивні і суб'єктивні закономірності. Дидактичні принципи як основні положення, що визначають зміст, організаційні форми та методи навчання у вищій школі. Підходи до класифікації принципів навчання.

Тема 2. Зміст освіти у вищій школі

Зміст освіти як педагогічно адаптований соціальний досвід, система знань, умінь, навичок, інших компетентностей здобувачів вищої освіти. Національна рамка кваліфікацій. Державний стандарт вищої освіти (за предметною галуззю). Освітня програма підготовки здобувачів вищої освіти. Навчальний план, вимоги до його укладання. Освітні компоненти навчального плану, навчально-методичний комплекс дисципліни. Навчальна, робоча навчальна програма, силабус навчальної дисципліни. Шляхи реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти.

Тема 3. Організаційні форми навчання у вищій школі. Інноваційні методи і прийоми навчання.

Форми організації навчання як певний порядок (режим), при якому відбувається освітній процес. Лекція – провідна форма організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти: структура, функції, види лекцій, вимоги до лекції, оцінка якості лекції, її критерії; трансформація лекційної форми навчання в цифрову епоху (інтерактивна, проблемна, лекція на основі мультимедійних технологій) методичні поради викладачам щодо вдосконалення лекторської майстерності.

Семінар як особлива форма занять з певної теми, предмету: просемінари, семінарсько-практичні заняття, критерії оцінки семінарського заняття, умови ефективності проведення семінарів.

Практичні й лабораторні роботи (практикуми) у ЗВО; екскурсія, консультація, конференція, колоквиум як форми навчання, які підвищують професійний інтерес і поглиблюють рівень сформованості загальних і спеціальних компетентностей.

Індивідуальна та групова форми роботи на заняттях. Позааудиторні форми роботи (гуртки, факультативи, секції, клуби за інтересом, спортивні товариства, участь у громадських організаціях).

Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти (СРС): сутність, види, вимоги, мотивація, контроль.

Виробнича практика як засіб професійної самореалізації здобувачів вищої освіти: завдання, зміст, види, оформлення результатів, нові підходи до її організації й проведення. Дуальна освіта: суть, шляхи реалізації.

Методи навчання як упорядковані способи взаємопов'язаної діяльності учасників освітнього процесу, спрямовані на розв'язання освітніх завдань. Класифікація методів навчання. Активні методи навчання (сторітеллінг, метод аналізу кейсів, метод «інциденту», баскетметод, метод інверсії, формат одного запитання, гра-симуляція, дебрифінг, веб-квест тощо). Чинники вибору методів навчання (мета заняття, зміст, навчальні можливості здобувачів, особливості особистості викладача, матеріально-технічне забезпечення).

Тема 4. Педагогічні технології організації освітнього процесу в ЗВО

Розроблення та упровадження новітніх педагогічних технологій у вищій школі (інформаційно-комунікативна, особистісно-орієнтована, кейс-технологія, проблемна, тренінгова, проєктна, MultiMedia-технологія, ігрова, коучингова, технологія візуальної комунікації, технологія інтелект-карт тощо).

Тема 5. Оцінювання і контроль у вищій школі

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти як складова частина освітнього процесу у вищій школі, що передбачає перевірку, оцінку (вимірювання знання, умінь, навичок, компетентностей), облік (фіксацію результатів оцінювання у вигляді балів), його компоненти; функції контролю (контрольовальна, навчальна, діагностико-керувальна, стимулювально-мотиваційна, розвивальна, виховна).

Педагогічні вимоги до оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти: об'єктивність, індивідуальний характер оцінювання, гласність контролю, всебічність оцінювання, диференційованість оцінювання, різноманітність форм, методів контролю, етичне ставлення до здобувача, повага до нього, валідність і надійність контролю, теорія і методика організації самоконтролю.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти; методи і форми контролю; особливості тестування рівня сформованості знань та вмінь здобувачів (відносна простота процедури й необхідного обладнання, безпосередня фіксація результатів, можливе використання як індивідуально, так і для цілих груп, зручність математичної обробки, короткочасність, наявність установлених стандартів).

Моніторинг якості професійної підготовки майбутніх фахівців: сутність, функції, види, методичні поради щодо його організації у ЗВО. Порядок оскарження контрольних заходів.

Тема 6. Організація навчально-дослідницької і науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти

Навчально-дослідницька діяльність здобувачів вищої освіти як засіб підвищення якості підготовки фахівця та вид дослідницької діяльності, яка виконується у межах освітнього процесу, передбачена навчальним планом ЗВО і носить обов'язковий характер. Форми навчально-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти: виконання професійних завдань пошукового характеру; лабораторних робіт, які передбачають елементи наукового дослідження (складання узагальнених таблиць, структурних блок-схем лекції, переліку визначень ключових понять курсу з посиланням на джерела, анотування статей, книги або окремих розділів, написання рефератів, есе, доповідей); підготовка і написання курсових, магістерських робіт; виконання конкретних професійних завдань науково-дослідницького характеру в період практики; участь груп або окремих здобувачів у виконанні індивідуальних планів кафедр.

Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (редакція станом на 16.07.2019 р.). Науково-дослідницька діяльність здобувачів вищої освіти як складова професійної підготовки майбутніх фахівців та вид дослідницької діяльності, яка виконується в позанавчальний час і носить добровільний характер. Участь здобувачів вищої освіти в роботі наукових товариств, дослідницьких та грантових проєктах, виступи на конференціях, підготовка й опублікування наукових статей. Академічна доброчесність дослідника.

Місце і роль кафедри у здійсненні науково-дослідницької роботи: підготовка та захист курсових, кваліфікаційних робіт; організація та проведення науково-практичних конференцій. Техніка написання, оформлення, захисту курсової, кваліфікаційної роботи. Навчально-методична робота викладача як передумова забезпечення якісної організації цілісної системи навчання у ЗВО.

Тема 7. Виховний процес у вищій школі. Діяльність студентського самоврядування.

Система виховної роботи зі студентами у ЗВО, її організаційно-методичне забезпечення; особистість викладача як коуча, фасилітатора, ментора, едвайзера; соціально-психологічні, індивідуально-особисті, організаційно-методичні передумови виховної взаємодії викладача зі студентами. Позааудиторна виховна робота у ЗВО, її форми.

Виховна робота в академічній групі. Роль та функції куратора академічної групи: планування виховної роботи, проведення кураторської години, відвідування гуртожитку. Особливості студентського самоврядування у вихованні студентів. Участь куратора та здобувачів у роботі Інституту кураторів.

Тема 8 Якість вищої освіти.

Теоретичні основи якості освіти. Індикатори якості вищої освіти. Функції управління якістю освіти. Моніторинг в галузі вищої освіти. Управління якістю вищої освіти у ЗВО. Класифікація видів оцінки якості вищої освіти. Система забезпечення ЗВО якості освітньої діяльності та якості

вищої освіти. Система управління якістю підготовки кадрів у ЗВО України. Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Ліцензування й акредитація як процедури контролю за якістю вищої освіти.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна/вечірня форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	лаб	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Розвиток вищої освіти в контексті глобалізаційних процесів: Україна і світ												
Тема 1. Філософія вищої освіти на зламі XX - XXI століть	12	2	2			8	10					10
Тема 2. Вища школа як педагогічна система	10	2				8	10		2			8
Тема 3. Суб'єкти вищої освіти	12	2	2			8	10	2				8
Разом за модулем 1	34	6	4			24	30	2	2			26
Модуль 2. Основи дидактики вищої школи												
Тема 1. Закономірності і принципи навчання у вищій школі	9	2	1			6	10					10
Тема 2. Зміст освіти у вищій школі	14	2	4			8	18	2	2			14

Тема 3. Організаційні форми навчання у вищій школі. Інноваційні методи і прийоми навчання.	18	2	4			12	18	2	2			14
Тема 4. Педагогічні технології організації освітнього процесу в ЗВО	16	2	4			10	16		2			14
Тема 5. Оцінювання і контроль у вищій школі	10	2	2			6	11		2			9
Тема 6. Організація навчально- дослідницької і науково- дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти	12	2	2			8	16					10
Тема 7. Виховний процес у вищій школі. Діяльність студентського самоврядування .	10		2			8	16					10
Тема 8. Якість вищої освіти	12	2	2			8	12		2			10
Разом за модулем 2	101	14	21			44	105	4	10			91
Усього годин	135	20	25		-	60	135	6	12			117

Теми семінарських занять

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>К-сть год</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Форма проведення</i>
1.	Філософія вищої освіти на зламі ХХ - ХХІ століть	2	0,5-2	Дослідницький семінар
2.	Суб'єкти вищої освіти	2	0,5-2	Семінар-конференція
3.	Закономірності і принципи навчання у вищій школі	1	0,5-2	Семінар-конференція
4.	Зміст освіти у вищій школі	4	0,5-4	Семінар запитань і відповідей
5.	Організаційні форми навчання у вищій школі. Інноваційні методи і прийоми навчання.	4	0,5-4	Семінар-конференція
6.	Педагогічні технології організації освітнього процесу в ЗВО	4	0,5-4	Семінар – розгорнута бесіда
7.	Оцінювання і контроль у вищій школі	2	0,5-2	Семінар-бесіда
8.	Організація навчально-дослідницької і науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти	2	0,5-2	Семінар-мозковий штурм
9.	Виховний процес у вищій школі. Діяльність студентського самоврядування	2	0,5-2	Семінар-конференція
10.	Якість вищої освіти	2	0,5-2	Семінар-розгорнута бесіда
	<i>Разом</i>	25	<i>Максимальна кількість балів –24</i>	

Самостійна робота

<i>№ п/п</i>	<i>Опис завдання</i>	<i>Час для виконання (год.)</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
1.	Філософія вищої освіти на зламі ХХ - ХХІ століть - укладання глосарію; - складання таблиці «Дискриптори Національної рамки кваліфікацій за рівнями освіти»	8	0,5-1 0,5-1
2.	Вища школа як педагогічна система - укладання порівняльної таблиці «Системи вищої освіти країн Європи (на вибір) і України»	8	0,5-3
3.	Суб'єкти вищої освіти - Підготовка есе «Як стати успішним викладачем»; - розроблення інтелект-карти «Компетентності викладача ХХІ ст.»	8	0,5-2 0,5-2
4.	Закономірності і принципи навчання у вищій школі - складання бібліографічного покажчика праць з питань дидактики вищої школи; - укладання синквейну «Категорії дидактики»	6	0,5-2 0,5-1
5.	Зміст освіти у вищій школі - розроблення тематичного плану вибіркової дисципліни, формулювання мети, завдань, програмних результатів, співставлення з презентованими дисциплінами на сайті центру ліцензування й акредитації ХНПУ імені Г.С. Сковороди;	8	0,5-4
6.	Організаційні форми навчання у вищій школі. Інноваційні методи і прийоми навчання. - розроблення фрагменту нетрадиційної лекції, семінарського заняття зі	12	0,5-4 0,5-1

	спеціальності - складання алгоритму підготовки викладача до семінарського заняття;		
7.	Педагогічні технології організації освітнього процесу в ЗВО - укладання портфоліо навчального проєкту; - розроблення фрагменту лекції/семінару з використанням новітніх технологій навчання (у мікрогрупах)	10	0,5-1 0,5-4
8.	Оцінювання і контроль у вищій школі - розроблення завдань для тестового контролю (за однією з тем педагогічних дисциплін); - визначення критеріїв оцінювання курсової роботи зі спеціальності;	6	0,5-2 0,5-1
9.	Організація навчально-дослідницької і науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти - укладання плану роботи студентського наукового гуртка - аналіз сайту ХНПУ імені Г.С.Сковороди, визначення нормативних документів, які регламентують науково-дослідницьку діяльність викладачів і здобувачів освіти, участь у грантовій і проєктній діяльності;	8	0,5-2 0,5-1
10.	Виховний процес у вищій школі. Діяльність студентського - укладання плану виховної роботи академічної групи на семестр;	8	0,5-2
11.	Якість вищої освіти - складання схеми «Внутрішня система забезпечення якості освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди» на основі аналізу нормативних документів, розміщених на сайті ХНПУ імені Г.С. Сковороди	8	0,5-2
	<i>Разом</i>	60	<i>Максимальна кількість балів – 36</i>

Контроль навчальних досягнень

Вид діяльності здобувача	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій					
Відвідування семінарських занять					
Відвідування практичних занять					
Робота на семінарському занятті		2	4	10	20
Робота на практичному занятті					
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)					
Виконання завдань для самостійної роботи		3	9	8	27
Виконання модульної роботи					
Разом			13		47
Максимальна кількість балів		60			

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: комбінована.

Тривалість проведення: 10-15 хв..

Максимальна кількість балів - 24 бали: *тестові завдання (0,1 за одну правильну відповідь), участь у дискусії (0,5-2 бали), презентація завдань самостійної роботи, наукового повідомлення (0,5-2 бали).*

Самостійна робота за визначеними темами –36 б.

Форми проведення підсумкового контролю та критерії оцінювання.

Залік (тестова форма) – 40 б. Тестові завдання закритого характеру 1-46, відкритого – 47-50): 1-46 – 0,5 б.; 47 – 3 б.; 48 – 4 б.; 49-50 – 5 б.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

ПЛАНІ І ЗАВДАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Модуль 1. Розвиток вищої освіти в контексті глобалізаційних процесів: Україна і світ

Самостійна робота № 1

Тема. Філософія вищої освіти на зламі XX - XXI століть

1. Ціннісні смисли розвитку вищої освіти в глобалізованому світі.
2. Компетентнісний підхід як методологія навчання у вищій школі.
3. Нормативно-правове регулювання вищої освіти в Україні.

Завдання для самоперевірки

1. Визначте фактори, що впливають на розвиток вищої освіти України на зламі XX – XXI століть.
2. Назвіть базові принципи організації вищої освіти початку третього тисячоліття.
3. Розкрийте суть інтернаціоналізації вищої освіти.
4. Назвіть провідні тенденції розвитку вищої освіти України XXI століття з позицій реалізації положень компетентнісного підходу.
5. Окресліть стратегії розвитку вищої освіти України на 2021-2031 роки.
6. Дайте визначення понять «компетентність», «освітня кваліфікація», «результат навчання», «кваліфікація вищої освіти». За Національною рамкою кваліфікацій порівняйте 5 і 6 кваліфікаційні рівні.

Завдання для самостійної роботи

- Укласти глосарій за темою;
- Укласти таблицю «Дискриптори Національної рамки кваліфікацій за рівнями освіти».
- На основі вивчення й аналізу «Концепції розвитку педагогічної освіти в Україні» (Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>), Програми реалізації Концепції розвитку педагогічної освіти у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Programa_realisazii_konzept_rosvytky.pdf) підготуватися до участі в круглому столі «Модернізація педагогічної освіти як умова удосконалення системи вищої освіти в Україні».

Рекомендована література: [4; 8; 10; 16].

Самостійні роботи № 2

Тема. Вища школа як педагогічна система

1. Мета, завдання, рівні та ступені вищої освіти в Україні.
2. Типи закладів освіти та їх структура
3. Місія, візія ЗВО. Статут ЗВО.
4. Предмет, завдання, функції педагогіки вищої школи.

Завдання для самоперевірки

1. Назвіть нормативні документи з питань вищої освіти України.
2. Схарактеризуйте принципи, на яких ґрунтується державна політика в галузі вищої освіти.

3. Окресліть стратегічні завдання реформування вищої освіти України.

4. Назвіть типи закладів вищої освіти в Україні.

5. Дайте відповіді на завдання тесту: .

Педагогіка вищої школи – це...

а) наука про навчання, освіту і виховання студентської молоді;
 б) наука про закономірності навчання та виховання студентів, а також їхню наукову і професійну підготовку як спеціалістів відповідно до вимог держави;

в) комплекс теоретичних і прикладних наук, що вивчають процеси навчання, освіти і виховання особистості студента;

г) наука про проектування, організацію і проведення навчального процесу, із обов'язковим застосуванням комфортних умов для викладача і студентів.

Предметом педагогіки вищої школи є :

а) виховна діяльність, що здійснюється у закладах вищої освіти;
 б) педагогічні закономірності формування й розвитку особистості студента;

в) форми, методи й педагогічні технології у ЗВО;

г) освітній процес та процес професійної підготовки фахівців в умовах ЗВО.

Об'єктом педагогіки вищої школи є:

а) система вищої освіти і педагогічні процеси в ній;

б) заклад вищої освіти як педагогічна система;

в) процес вищої освіти й самоосвіти;

г) педагогічна діяльність науково-педагогічних працівників.

Функція педагогіки вищої школи, пов'язана з розробкою нових педагогічних технологій та втіленням результатів досліджень:

а) проєктивно-конструктивна;

б) прогностична;

в) аналітична;

г) інноваційна.

Функція педагогіки вищої школи, пов'язана з теоретичним вивченням, описом, аналізом педагогічних явищ і процесів:

- а) прогностична;
- б) аналітична;
- в) проективно-конструктивна;
- г) інноваційна.

6. Продовжіть речення. Система освіти в Україні охоплює....

Завдання для самостійної роботи

- Укласти порівняльну таблицю «Системи вищої освіти країн Європи (на вибір) і України».

Рекомендована література: [2; 4; 5; 8; 10; 19; 22].

Самостійні роботи № 3

Тема. Суб'єкти вищої освіти

1. Поняття та класифікація суб'єктів, які надають послуги у сфері вищої освіти.
2. Студентство як активна соціальна група в системі ЗВО.
3. Адаптація студентів-першокурсників до умов ЗВО. Організація інклюзивного навчання.
4. Вимоги до викладача ЗВО. Деонтологічний кодекс педагога.
5. Імідж педагога.
6. Розвиток професіоналізму викладача ЗВО.

Завдання для самоперевірки

1. Схарактеризуйте права і обов'язки студентів.
2. Визначте кризові явища життя сучасної молоді, зокрема студентства.
3. Поясніть суть і шляхи реалізації академічної мобільності студентів.
4. Назвіть критерії для характеристики студентського колективу. Вкажіть шляхи його згуртування.
5. Вивчіть професіограму викладача вищої школи. Які професійно важливі риси, на вашу думку, не враховано? Аргументуйте відповідь.
6. Які морально-етичні, громадянсько-патріотичні, соціально-перцептивні, психолого-педагогічні якості повинен мати викладач ЗВО?
7. Визначте та охарактеризуйте професійні компетентності викладача ЗВО (з посиланням на вимоги стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» Режим доступу:

<https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-standart-na-grupu-profesij-vikladachi-zakladiv-vishoyi-osviti>).

8. Визначте свої вимоги до іміджу викладача ЗВО.

9. Доведіть або спростуйте думку: «Педагогом від «Бога» становиться той, хто цього прагне!»

10. Авторитет і авторитарність – спільнокореневі слова, історично мають спільне значення, але для педагогіки взаємовиключаються. Проілюструйте це прикладом із реального життя чи власного педагогічного досвіду.

Завдання для самостійної роботи

- Підготувати есе «Як стати успішним викладачем»;
- Укласти інтелект-карту «Компетентності викладача XXI ст.»

Рекомендована література: [2; 10; 11; 13; 20].

Модуль 2. Основи дидактики вищої школи

Самостійна робота № 1

Тема. Закономірності і принципи навчання у вищій школі

1. Поняття дидактики. Категорії дидактики.
2. Закономірності процесу навчання у вищій школі.
3. Дидактичні принципи. Підходи до класифікації принципів навчання у вищій школі.
4. Актуальні питання дидактики третього тисячоліття.

Завдання для самоперевірки

1. Визначте структуру педагогічного процесу в ЗВО.
2. Побутує думка, що нікого нікому навчити неможливо, можна тільки допомогти вчитися. Для чого тоді потрібна дидактика? Сформулюйте п'ять тез, які обґрунтовують вашу позицію.
3. Розкрийте суть основних дидактичних категорій.
4. Охарактеризуйте закономірності і принципи навчання.
5. Визначте суть основних дидактичних теорій, концепцій.
6. Схарактеризуйте особливості організації дистанційного, змішаного, електронного навчання.
7. Визначте шляхи реалізації навчання через дослідження у вищій школі.
8. Вкажіть на особливості роботи з електронними дидактичними засобами.

Завдання для самостійної роботи

- Скласти бібліографічний покажчик праць з актуальних питань дидактики вищої школи;
- Підготувати синквейн «Категорії дидактики».

Рекомендована література: [2; 4; 8; 18; 19; 20; 21].

Самостійна робота № 2.

Тема. Зміст освіти у вищій школі

1. Зміст освіти у вищій школі. Вимоги до його компонування.
2. Державний стандарт вищої освіти, Освітня програма, навчальний план, навчальна і робоча навчальні програми освітньої компоненти.
3. Поняття індивідуальної освітньої траєкторії здобувача.
4. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни.

Завдання для самоперевірки

1. Дайте визначення поняття «зміст освіти». Обґрунтуйте взаємозв'язок функцій навчання і компонентів змісту освіти.
2. На сайті <https://mon.gov.ua> > osvita > ознайомтеся з чинними стандартами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка. Схарактеризуйте перелік загальних і спеціальних компетентностей за відповідними спеціальностями.
3. На сайті ХНПУ імені Г.С.Сковороди (режим доступу: <http://smc.hnpu.edu.ua/osvitni-prohramy>) ознайомтеся з ОП спеціальності 014 Середня освіта (за предметною спеціалізацією) на вибір. Визначте мету, основний фокус програми, узгодженість компетентностей і програмних результатів навчання (за відповідними матрицями).
4. Схарактеризуйте структуру навчального плану на прикладі робочого навчального плану спеціальності 014 Середня освіта (за предметною спеціалізацією) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.
5. Схарактеризуйте структуру і зміст навчальної і робочої навчальної програми дисципліни «Загальна педагогіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (за предметною спеціалізацією).
5. Ознайомтеся з «Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди» (у новій редакції), «Положенням про вивчення навчальних дисциплін вільного вибору студентів ХНПУ імені Г.С. Сковороди»). Назвіть шляхи реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів.

Завдання для самостійної роботи

- Розробити тематичний план вибіркової навчальної дисципліни (цикл загальної підготовки), сформулювати мету, завдання, компетентності, програмні результати навчання, співставити з презентованими дисциплінами на сайті центру ліцензування й акредитації ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Рекомендована література: [2; 4; 8; 10; 18; 19; 20; 21].

Самостійна робота № 3.

Тема 3. Організаційні форми навчання у вищій школі. Інноваційні методи і прийоми навчання.

1. Форми організації навчання у ЗВО (лекція, семінар, практична робота, лабораторна робота, консультація, колоквиум, практика). Індивідуальні і групові форми організації навчання.
2. Організація самостійної роботи здобувачів освіти.
3. Активні й інтерактивні методи навчання у вищій школі.
4. Позааудиторні форми роботи зі здобувачами вищої освіти (гуртки, факультативи, секції, клуби за інтересами, спортивні товариства).
5. Дуальна освіта: суть, шляхи реалізації.

Завдання для самоперевірки

1. Назвіть види лекцій.
2. Розкрийте вимоги до підготовки і проведення лекції.
3. Схарактеризуйте алгоритм аналізу лекції.
4. Назвіть типи семінарських занять, етапи підготовки і проведення семінарського заняття.
5. Схарактеризуйте вимоги до організації і проведення лабораторних занять.
6. Порівняйте методику проведення семінарського і практичного заняття.
7. Визначте мету і провідні форми організації самостійної роботи здобувачів освіти.
8. Окресліть етапи організації самостійної роботи здобувачів освіти.
9. Запропонуйте шляхи удосконалення процесів планування й організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
10. Розкрийте вимоги до організації і проведення різних видів практики у вищій школі. Запропонуйте дієві форми звітування здобувачів за результатами практики.
11. Розкрийте суть поняття методи навчання. Схарактеризуйте підходи до їх класифікації.
12. Дайте стислу характеристику активних і інтерактивних методів навчання.
13. Назвіть шляхи реалізації дуальної освіти в ЗВО.
14. Розв'яжіть тести:
 1. Традиційна модель освіти це - ...
 - а) модель, що передбачає персоналізований характер освіти з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей тих, хто навчається;
 - б) модель систематичної академічної освіти як спосіб передачі молодому поколінню універсальних елементів культури минулого;
 - в) модель, орієнтована на запити соціальних інститутів;
 - г) модель, що передбачає активне запровадження інновацій.

2. Лабораторне заняття – це..

а) форма організації навчання, за якої здобувач вищої освіти під керівництвом викладача проводить природничі експерименти чи досліди з метою підтвердження окремих теоретичних положень, набуває практичних навичок роботи з обладнанням, оволодіває методикою експериментальних досліджень.

б) форма організації навчання, яка являє собою логічно завершений, науково обґрунтований, систематизований виклад певного питання, теми чи розділу навчального предмета, ілюстрований за необхідності наочною;

в) форма організації навчання, за якої викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння, навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання відповідно до поставлених завдань;

г) форма навчання, що передбачає надання здобувачам вищої освіти певної допомоги у засвоєнні теоретичних знань і виробленні практичних навичок через відповіді науково-педагогічного працівника.

3. Форма організації навчання, яка передбачає самостійне вивчення здобувачами вищої освіти за завданням викладача окремих питань і тем лекції з наочним оформленням матеріалу у вигляді реферату, доповіді, повідомлення – це..

а) лабораторне заняття;

б) індивідуальне науково-дослідне завдання;

в) семінарське заняття;

г) самостійна робота.

4. За дидактичними завданнями лекції класифікують за такими видами:

а) вступна, тематична, настановча, оглядова, заключна, лекція-консультація;

б) вступна, тематична, заключна, лекція-діалог, класична;

в) проблемна, лекція-візуалізація, бінарна, із заздалегідь зробленими помилками;

г) лекція-дискусія, проблемна лекція, тематична, оглядова;

5. За способом викладу навчального матеріалу виокремлюють такі види лекцій:

а) тематична;

б) проблемна;

в) вступна;

г) проблемна;

г) настановча;

д) бінарна;

е) оглядова;

є) лекція-прес-конференція;

ж) лекція-візуалізація.

6. Функції, які виконує лекція як форма організації навчання у ЗВО:

а) методологічна;

б) інформаційна (освітня);

в) орієнтаційна;

г) мотиваційна;

г) розвивальна;

д) виховна;

е) проєктувальна.

7. Основне завдання тематичної лекції полягає у

а) забезпеченні належного взаємозв'язку і наступності між теоретичними знаннями та практичними вміннями і навичками здобувачів вищої освіти;

б) розкритті певної теми навчальної дисципліни;

в) визначенні основних проблем курсу, його особливостей і труднощів;

г) формуванні загального уявлення про завдання і зміст усієї навчальної дисципліни.

8. Семінарське заняття виконує такі функції:

- а) навчальну;
- б) розвивальну;
- в) виховну;
- г) діагностико-корекційну;
- г) контролюючу;
- д) практичну;
- е) прогностичну.

9. Заняття, які проводять за окремим графіком із урахуванням індивідуального навчального плану здобувача, - це

- а) практичні заняття;
- б) семінарські заняття;
- в) індивідуальні заняття;
- г) колоквиуми.

10. Семінарські заняття класифікують за такими типами:

- а) семінар-конференція;
- б) проблемний семінар;
- в) семінар-практична робота;
- г) семінар – «мозковий штурм»;
- г) семінар-диспут;
- д) семінар-суд;
- е) заочна подорож;
- є) коментоване читання;
- ж) усний журнал.

11. Колоквиум – це:

а) форма організації освітнього процесу, що здійснюється у вигляді бесіди викладача зі здобувачами освіти з метою перевірки рівня засвоєння знань, оволодіння уміннями й навичками з окремої теми чи модуля;

б) форма навчального заняття, що являє собою логічно завершений, науково обґрунтований, систематизований виклад певного питання, теми чи розділу навчальної дисципліни;

в) частина модульної технології;

г) форма організації освітнього процесу, що полягає у наданні здобувачам освіти допомоги у засвоєнні теоретичних знань і формуванні загальних і спеціальних компетентностей.

12. Виробнича практики сприяє:

а) формуванню професійних, практичних, організаторських умінь та навичок здобувачів освіти;

б) проходженню всієї виробничої ієрархії від робітника нижчої кваліфікації до фахівця з вищою освітою;

в) поглибленому вивченню окремих питань навчальної дисципліни;

г) розробці наукових проєктів;

г) опануванню здобувачами вищої освіти науковою організацією праці.

г) формування в здобувачів вищої освіти уміння самостійно приймати рішення в умовах змодельованих виробничо-технологічних ситуацій.

Завдання для самостійної роботи

- Розробити фрагмент нетрадиційної лекції та/або семінарського заняття зі спеціальності.

- Скласти алгоритм підготовки викладача до семінарського заняття.

Рекомендована література: [2; 4; 10; 11; 12; 14; 17; 19; 21].

Самостійна робота № 4

Тема 4. Педагогічні технології організації освітнього процесу в ЗВО

1. Поняття і сутнісні характеристики педагогічної технології.
2. Теорія і методика реалізації педагогічних технологій у ЗВО (інформаційно-комунікативна, особистісно-орієнтована, кейс-технологія, проблемна, тренінгова, проєктна, MultiMedia-технологія, 3D технології, ігрова, коучингова, технологія візуальної комунікації, технологія інтелект-карт, технологія розвитку критичного мислення).

Завдання для самоперевірки

1. Як співвідносяться поняття «технологія» і «методика в педагогіці»?
2. Чому цілепокладання вважають системоутвірним елементом технології?
3. Дайте визначення понять «освітня технологія», «педагогічна технологія», «дидактична технологія».
4. Назвіть переваги і недоліки проєктної технології. Визначте критерії оцінки проєктної діяльності.
5. Установіть відмінності між навчальними і оцінними кейсами.
6. Розкрийте суть і шляхи реалізації інформаційно-комунікаційних, комп'ютерних, хмарних, 3D технологій.
7. Запропонуйте використання електронних навчальних застосунків під час лекцій, семінарів, організації контролю здобувачів вищої освіти зі спеціальності.
8. Назвіть базові характеристики ігрових технологій. Запропонуйте тематику ділової гри зі спеціальності.
9. Наведіть приклади використання технології критичного мислення під час викладання навчальних дисциплін зі спеціальності.

Завдання для самостійної роботи

- Укласти портфоліо навчального проєкту;
- Розробити фрагмент лекції/семінару з використанням новітніх педагогічних технологій (у мікрогрупах)

Рекомендована література: [2; 6; 9; 10; 14; 15; 17; 20; 21].

Самостійна робота № 5

Тема 5. Оцінювання і контроль у вищій школі

1. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти як складова освітнього процесу у вищій школі.
2. Педагогічні умови оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.
3. Методи і форми контролю. Критерії оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом.
4. Моніторинг якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Завдання для самоперевірки

1. Назвіть види контролю у вищій школі.
2. Розкрийте функції контролю у ЗВО.
3. Схарактеризуйте особливості організації і проведення державної атестації здобувачів у вищій школі (бакалаврський/магістерський рівні).
4. Висловіть обґрунтовану думку щодо спільного і відмінного в поняттях «тест», «тестове завдання».
5. Назвіть вимоги до оформлення тестових завдань.
6. Окресліть переваги і недоліки рейтингового контролю.
7. Схарактеризуйте шкалу оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.
8. Сформулюйте вимоги до укладання критеріїв оцінювання рівня сформованості набутих компетентностей за освітнім компонентом.
9. Визначте роль і процедури організації формуального оцінювання у вищій школі.
10. Проаналізуйте нормативні документи ХНПУ імені Г.С. Сковороди, які регламентують питання оцінювання й контролю здобувачів вищої освіти (Режим доступу: <http://hnpu.edu.ua/uk/normativni-dokumenty>).
11. Ознайомтеся з сайтом відділу менеджменту і моніторингу діяльності ХНПУ імені Г.С. Сковороди (Режим доступу: <http://hnpu.edu.ua/uk/division/viddil-menedzhmentu-i-monitoryngu-jakosti-osvity>). Проаналізуйте результати опитувань щодо вдосконалення системи управління якістю у ХНПУ імені Г.С. Сковороди та визначення рівня задоволеності внутрішніх стейкхолдерів діяльністю університету.

Завдання для самостійної роботи

- Розробити завдання для тестового контролю (за однією з тем педагогічних дисциплін);
- Визначити критерії оцінювання курсової роботи зі спеціальності;

Рекомендована література: [1; 3; 10; 19; 20; 21].

Самостійні роботи № 6

Тема 7. Організація навчально-дослідницької і науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти

1. Навчально-дослідницька робота здобувачів вищої освіти: суть, форми, вимоги до організації.
2. Техніка написання, оформлення, захисту курсової, кваліфікаційної роботи.
3. Науково-дослідницька робота суб'єктів вищої освіти. Форми викладу результатів наукових досліджень.
4. Академічна доброчесність учасників освітнього процесу.

Завдання для самоперевірки

1. Розкрийте суть поняття «навчання через дослідження». Запропонуйте способи організації навчання через дослідження на прикладі конкретного освітнього компонента спеціальності.
2. Назвіть способи оцінки і презентації результатів наукових досліджень здобувачів вищої освіти.
3. Назвіть форми організації науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти з урахуванням спеціальності.
4. Визначте компетентності і наскрізні вміння, які формуються в здобувачів вищої освіти у процесі науково-дослідницької діяльності.
5. Схарактеризуйте види науково-дослідницької діяльності науково-педагогічних працівників ЗВО.
6. Запропонуйте способи формування культури академічної доброчесності учасників освітнього процесу ЗВО.

Завдання для самостійної роботи

- Укласти план роботи студентського наукового гуртка зі спеціальності.
- Ознайомитись з сайтом ХНПУ імені Г.С.Сковороди, визначити нормативні документи, які регламентують науково-дослідницьку діяльність викладачів і здобувачів освіти, участь у грантовій і проєктній діяльності (Режим доступу: <http://hnpu.edu.ua/uk/division/naukova-ta-naukovo-tehnichna-diyalnist-hnpu-imeni-gs-skovorody>);

Рекомендована література: [2; 4; 7; 8; 9; 10; 17; 21; 22].

Самостійна робота № 7

Тема 7. Виховний процес у вищій школі. Діяльність студентського самоврядування.

1. Система виховної роботи в ЗВО.
2. Виховна робота в академічній групі. Роль і функції куратора в плануванні і організації виховної роботи в академічній групі.
3. Діяльність студентського самоврядування.

Завдання для самоперевірки

1. Розкрийте сутність процесу виховання.
2. Назвіть предмет і об'єкт виховання у вищій школі.
3. Визначте закономірності і провідні принципи процесу виховання. Вкажіть на шляхи їх реалізації в ЗВО.
4. Охарактеризуйте підходи до класифікації методів виховання. Проілюструйте прикладами їх реалізацію у виховній системі ЗВО.
5. Розкрийте роль системного підходу у виховній діяльності.
6. Назвіть провідні напрями й форми виховної роботи в ЗВО.
7. Визначте функції куратора академічної групи як тьютора, фасилітатора, ментора, коуча.
8. Надайте рекомендації щодо здійснення опосередкованого керівництва процесом самовиховання здобувачів вищої освіти.
9. Перейдіть за посиланням на сайт ХНПУ імені Г.С. Сковороди. (Режим доступу: <http://hnpu.edu.ua/uk/hnpu-zdobuvachu>). Ознайомтеся з діяльністю Співки молоді, студентських організацій, волонтерським рухом.

Завдання для самостійної роботи

- Укласти план виховної роботи куратора академічної групи на семестр;

Рекомендована література: [2; 4; 11; 19; 20; 21].

Самостійна робота № 8

Тема 8. Якість вищої освіти

1. Теоретичні основи якості освіти.
2. Загальні питання оцінювання якості вищої освіти.
3. Система зовнішнього забезпечення якості освіти.
4. Система внутрішнього забезпечення якості освіти.
5. Складові системи управління якістю підготовки кадрів у ЗВО.
6. Зарубіжний досвід оцінювання якості вищої освіти.

Завдання для самоперевірки

1. Надайте визначення поняття якості згідно з міжнародним стандартом ISO 8402-86.
2. Назвіть міжнародні стандарти якості.
3. Охарактеризуйте погляди науковців щодо визначення поняття «якість освіти».
4. Назвіть найпоширеніші в світі індикатори якості освіти.
5. Висвітліть сучасні підходи до управління якістю освіти.
6. Розкрийте концептуальні підходи до оцінювання якості освіти в Україні.
7. Дайте визначення понять «якість ОП», «якість інформаційного і методичного забезпечення», «якість педагогічної діяльності», «якість матеріально-технічного забезпечення».
8. Якою є роль зовнішнього оцінювання у забезпеченні якості освіти?
9. Що представляє собою процедура ліцензування ОП ЗВО?
10. Визначте повноваження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.
11. У чому полягають особливості внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти?
12. Наведіть приклади міжнародних організацій, що реалізують міжнародні порівняльні дослідження в галузі освіти.

Завдання для самостійної роботи

- Скласти схему «Внутрішня система забезпечення якості освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди» на основі аналізу нормативних документів, розміщених на сайті ХНПУ імені Г.С. Сковороди (Режим доступу: <http://hnpu.edu.ua/uk/monitoryng>).

Рекомендована література: [16; 18; 21].

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Зеленська Л.Д., Собченко Т.М. Збірник тестових завдань для діагностування та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освітнього ступеня «магістр» з навчальної дисципліни «Педагогіка». Х. : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2017. 126 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навч. посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Методичні рекомендації для викладачів груп забезпечення освітньо-професійних програм, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка / Укладачі: Боярська-Хоменко А., Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т. Харків, 2021. 32 с.
4. Лекції з педагогіки вищої школи: навч. посібник / за ред. В.І. Лозової. 2-е вид., доп. і випр. Х. : «ОВС», 2010. 480с.
5. Педагогіка: баз. підруч. для студ. вищ. навч. закладів III-IV рівнів акредитації / кол. авторів; за ред. І.Ф. Прокопенка. Х. : Фоліо, 2015. 572 с.
6. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. посібник / кол. авторів ; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.

Допоміжні

7. Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т., Зозуля Н. Науковий гурток в реалізації ідеї навчання через дослідження здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти (з досвіду ХНПУ імені Г.С.Сковороди). *Теорія та методика навчання та виховання*. Харків, 2021. Вип. 50. С.19-29. <https://doi.org/10.34142/23128046.2021.50.02>
8. Енциклопедія освіти / АПН України; [голов. ред. В.Г. Кремень]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040.
9. Житеньова Н.В. Візуальні дидактичні засоби: створення та використання в освітній практиці: навч.-метод. посіб. Харків: ХНПУ, 2019.
10. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. і доп. Київ : Видавництво Ліра. К, 2016. 456 с.
11. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.Н. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
12. Зеленська Л.Д. Лекційна форма навчання в контексті трансформаційних викликів сучасності. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. наук. праць*. – Х. : УПА, 2016. Вип. 50-51. С. 219-226.
13. Зеленська Л.Д. Викладач як суб'єкт інноваційних процесів у системі вищої освіти України. *Інженерні та освітні технології. Тематичний*

випуск «Сучасна вища освіта: реалії, проблеми, перспективи». Кременчук : КрНУ, 2017. Вип.4 (20). С. 63-68.

14. Зеленська Л.Д., Зеленський Б.Р. Теоретичні та методичні засади організації кооперативного навчання у закладах вищої освіти. *Інженерні та освітні технології*. Кременчук: КрНУ. Т.7(№2). 2019. С. 19-29. <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2019.07.02.02>

15. Зеленська Л.Д., Ковінько К.В. Гейміфікація як метод навчання здобувачів вищої освіти англійської мови. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: зб. наук. праць*. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. Вип. 52. С. 21-35. DOI: 10.34142/2312-1548.2019.52.02

16. Клепко С.Ф. Філософія освіти в європейському контексті: монографія / С.Ф. Клепко. Полтава : ПОІППО, 2006. 328 с.

17. Литвинов А.С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті: навч. посібник / за заг. наук. ред. д. пед. н., проф. В. В. Борисова. Суми. Університетська книга, 2017. 265 с.

18. Лунячек В.Е. Основи педагогіки вищої школи: навч. посібник. 2-ге видання, випр.. та доп. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 220 с.

19. Мельничук І. М. Основи педагогіки та психології вищої школи: Навчальний посібник. Тернопіль : Вектор, 2018. 336 с.

20. Резван О.О. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. Харків: ХНАДУ, 2013. 171 с.

21. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. для магістр. вищ. навч. закл. Київ: Вища шк., 2005. 239 с.

22. Хижняк І.А., Ворожбіт-Горбатюк В.В. Міжуніверситетські комунікаційні заходи як спосіб формування регіонального дослідницького середовища. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Слов'янськ, 2021. С. 5-18. <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/236444/234962>

Додаткові ресурси

<http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;

<http://www.pu.ac.kharkov.ua/> – Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

<http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;

<http://www.dnrb.gov.ua/> – Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;

<http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка;

<http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;

<http://guonkh.gov.ua/> – Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації;

<http://www.gumer.info/> – Библиотека Гумер – гуманітарні науки
presa.ua › suchasna-osvita-ukraini – газета «Сучасна освіта України»
presa.ua › vsja-pedagogichna-presa-komplek. – газета «Вся педагогічна
преса»
lib.vippp.org.ua › periodyka - Вища освіта України